

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 421/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Marekom Tkáčom, Advokátska kancelária, Kukučínova 12, Lipany, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 z 30. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu

zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 z 30. apríla 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že na základe žaloby mesta Košice (ďalej len „žalobca“) podanej 22. apríla 2008 Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sa uskutočnilo konanie vedené pod sp. zn. 24 C 41/2008 o určenie vlastníckeho práva k pozemkom zapísaným na liste vlastníctva č. ■■■■■, v ktorom ako žalovaná strana vystupovala sťažovateľka. Okresný súd rozsudkom z 27. februára 2009 žalobu zamietol. Na základe podaného odvolania žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Co 158/2009 z 8. októbra 2009 rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. Dňa 5. januára 2011 podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom krajského súdu na základe podnetu žalobcu mimoriadne dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 z 30. apríla 2012 zrušil rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka nesúhlasí s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým zrušil predchádzajúce rozhodnutie okresného súdu a krajského súdu, a aj pokiaľ ide o jeho postup, vytýka mu, že nebol oprávnený preskúmať vecnú správnosť opatrenia krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004, ktorým ako konkurzný súd odsúhlasil predaj pozemkov (časť z nich tvoriacich predmet určovacej žaloby) sťažovateľke.

Podľa presvedčenia sťažovateľky *„toto opatrenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2 K 620/95 zo dňa 9. júla 2004, resp. jeho vecnú správnosť nie je možné v ďalších konaniach preskúmať a to ani v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 ani v konaniach Okresného súdu Košice II pod sp. zn. 24 C 41/2008, resp. Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 2 Co 158/2009, pretože toto rozhodnutie nebolo nikdy v rámci konkurzného konaniach konkurzným súdom zrušené a bolo záväzné aj pre rozhodnutie vo veci vedenej Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 6 M Cdo 1/2011, ako aj vo veci vedenej pred Okresným súdom Košice II pod*

sp. zn. 24 C 41/2008 a pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2 Co 158/2009. Toto opatrenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 2 K 620/95, zo dňa 9. júla 2004, preto nemohol zrušiť, resp. posudzovať na jeho základe zákonnosť nadobudnutia predmetných nehnuteľností ani Najvyšší súd SR v konaní 6 M Cdo 1/2011, pretože o ňom rozhodoval po lehote, v ktorej ho bolo možné napadnúť mimoriadnym dovolaním, ale len v konaní vedenom konkurzným súdom pod sp. zn. 2 K 620/95.“

Sťažovateľka ďalej uvádza: *„Konkurzné konanie tak, ako každé súdne konanie, je autonómne v tom, že postupovať v ňom, robiť úkony a iným spôsobom ovplyvňovať jeho priebeh, môže len súd, na ktorom konkurzné konanie prebieha a len v rámci tohto konania. Do konkurzného konania nemôže zasahovať žiaden iný súd (s výnimkou súdu rozhodujúceho o opravnom prostriedku), ale ani ten istý súd v rámci iného konania.“*

V ďalšom preto sťažovateľka napadla aj výklad a uplatnenie § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“).

Podľa názoru sťažovateľky napadnuté uznesenie predstavuje neprípustný zásah do iného konania, v rámci ktorého už bolo právoplatne rozhodnuté opatrením krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004 o nehnuteľnostiach, z ktorých časť tvorí predmet určovacej žaloby.

K opatreniu krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004 sťažovateľka predniesla podstatnú námietku, že toto uznesenie bolo pre najvyšší súd záväzné, a preto ním bol pri svojom rozhodovaní viazaný v zmysle ustanovenia § 159 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka spochybňuje preukázanie vlastníckeho práva žalobcu k pozemkom tvoriacim predmet určovacej žaloby a zároveň vytýka najvyššiemu súdu hodnotenie konania konkurzného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 K 620/95, posudzovanie dobromyseľnosti, resp. dobrú vieru sťažovateľky pri nadobúdaní nehnuteľného majetku – sporných pozemkov, posudzovanie platnosti, resp. neplatnosti kúpnej zmluvy, ako aj to, že sa pri svojom rozhodovaní vôbec nevysporiadal s právoplatným opatrením krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004.

Z uvedených dôvodov považuje sťažovateľka uznesenie najvyššieho súdu za neodôvodnené a arbitrárne, a preto ústavnému súdu navrhla, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 z 30. apríla 2012 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 z 30. apríla 2012 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sumu 269,58 €..., ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Mareka Tkáča do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím štátneho orgánu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený tak možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorého by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 27/04, I. ÚS 158/05, IV. ÚS 300/08, IV. ÚS 158/09).

Z tohto pohľadu ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k namietanému porušeniu jej práva na spravodlivé súdne konanie označeným uznesením najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ako už bolo uvedené, podstatou sťažnosti sťažovateľky je jej nesúhlas s právnym záverom vysloveným najvyšším súdom v napadnutom uznesení. Podstata tohto nesúhlasu spočíva v odlišnom stanovisku sťažovateľky na posúdenie otázky preskúmania vecnej správnosti opatrenia krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004, ktorým krajský súd odsúhlasil predaj nehnuteľného majetku (pozemkov) úpadcu – [REDAKOVANÉ], sťažovateľke. Sťažovateľka je toho názoru, že takéto opatrenie možno preskúmať len v rámci pôvodného konkurzného konania, a nie už v žiadnom inom konaní. Konkrétne sťažovateľka zastáva názor, že do konkurzného konania nemôže zasahovať žiaden iný súd (s výnimkou súdu rozhodujúceho o opravnom prostriedku), ale ani ten istý súd v rámci iného konania. Sťažovateľka v podstate zdôrazňuje, že opatrenie krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004 tvorí prekážku skôr právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu. Podľa ustanovenia § 159 ods. 2 a 3 OSP bolo toto opatrenie záväzné pre najvyšší súd pri jeho rozhodovaní.

V ďalšej časti, ako už bolo uvedené, sťažovateľka spochybňuje vlastnícke právo žalobcu k sporným pozemkom, najvyššiemu súdu vytýka hodnotenie konania konkurzného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 K 620/95, posudzovanie dobromyseľnosti, resp. dobrej viery sťažovateľky pri nadobúdaní nehnuteľného majetku, posudzovanie platnosti, resp. neplatnosti kúpnej zmluvy, ako aj to, že sa pri svojom rozhodovaní vôbec nevysporiadal s právoplatným opatrením krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004.

Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že nie je alternatívou a ani ďalšou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). V dôsledku toho v konaní o ústavných sťažnostiach nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu vrátane posúdenia skutkových otázok, pretože jeho úlohou nie je zastupovanie, resp.

nahrádzovanie všeobecných súdov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 225/03, IV. ÚS 158/09). Akékoľvek skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 262/04).

Ústavný súd pripomína, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je aj prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (mutatis mutandis napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). V právomoci ústavného súdu je iba preskúmanie právneho názoru všeobecného súdu, a to vrátane rozhodovania na základe mimoriadneho opravného prostriedku z hľadiska dodržania ústavných princípov, čo však neznamená aj oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

Na posúdenie ústavnosti vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu považuje ústavný súd za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie (predovšetkým výkladom § 19 ods. 2 zákona o konkurze), je ústavne konformný. Inými slovami, úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorým krajský súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia sp. zn. 6 M Cdo 1/2011 z 30. apríla 2012 okrem iného uviedol:

«Z odôvodnenia rozsudkov odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa je zrejmé, že dôvodom zamietnutia žaloby bol právny záver oboch súdov o uplatnení nevyvrátiteľnej právnej domnienky o zaradení pozemkov do súpisu konkurznej podstaty úpadcu oprávnene s následnou možnosťou správcu konkurznej podstaty speňažiť ich a predať žalovanej. Podľa názoru dovolacieho súdu tento právny záver súdov v základnom konaní nebol správny. Zistený skutkový stav totiž aplikáciu ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. na daný prípad neumožňoval.

Interpretáciu ustanovenia § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. podal Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 11. septembra 2009 sp. zn. 5 Cdo 194/2008, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky zošit 3/2010 pod č. 25. Vyslovil v ňom názor, že právna domnienka podľa uvedeného ustanovenia, že vec je do súpisu zahrnutá oprávnene, nastáva iba ak ten, kto uplatňuje, že vec sa nemala do súpisu zaradiť, nepodá v súdom určenej lehote proti správcovi vylučovaciu žalobu, hoci bol konkurzným súdom poučený o tom, že vec bola zapísaná do súpisu a o právnych dôsledkoch nepodania žaloby. Ak vo vzťahu k takejto osobe uznesenie nebolo vydané, právne dôsledky v zmysle tohto ustanovenia nenastávajú, pričom nie je významné z akého dôvodu takto konkurzný súd nepostupoval (napríklad preto, že tretia osoba sa nedozvedela, že jej vec bola zapísaná do súpisu podstaty).

Takýto výklad znamená, že pokiaľ v preskúmvanej veci žalobca nevedel, že pozemky, ktoré považuje za svoje vlastníctvo, boli zapísané do súpisu konkurznej podstaty úpadcu, a nebol vyzvaný konkurzným súdom na podanie vylučovacej žaloby v určenej lehote, nemohla nastať nevyvrátiteľná právna domnienka, že tento majetok bol zaradený do súpisu podstaty oprávnene. Platnosť speňaženia týchto pozemkov ich predajom žalovanej preto nebolo možné vyvodzovať z uvedeného ustanovenia.

To však nevyklučuje bez ďalšieho platnosť speňaženia majetku zaradeného do súpisu konkurznej podstaty v situácii, keď pred speňažením spísaného majetku nevyšlo najavo, že je tu osoba, ktorá k tomuto majetku uplatňuje právo vylučujúce súpis, resp. keď došlo k speňaženiu majetku bez toho, aby tretia osoba mohla - z objektívneho hľadiska - domáhať sa vylúčenia tohto majetku z konkurznej podstaty.

No v takomto prípade možno speňaženie považovať za platné, len ak tu nie sú okolnosti spochybňujúce zaradenie veci do súpisu. Pokiaľ tu takéto okolnosti sú, je

povinnosťou správcu konkurznej podstaty podľa § 19 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. zapísať (zaradiť) vec do súpisu s poznámkou o dôvodoch, ktoré toto zaradenie spochybňujú. Ak by to správca neurobil, je povinnosťou konkurzného súdu, vykonávajúceho dohľad nad činnosťou správcu, dať mu pokyn, aby takto postupoval. Následne je povinnosťou konkurzného súdu v zmysle § 12 zákona č. 328/1991 Zb. vykonať potrebné zistenia na odstránenie pochybností o zaradení veci do súpisu, alebo dať v tomto smere správcovi príslušné pokyny. V prípade nedodržania tohto postupu je kúpna zmluva, ktorou správca konkurznej podstaty speňažil majetok vo vlastníctve osoby odlišnej od úpadcu, absolútne neplatná pre rozpor so zákonom (§ 39 Obč. zákonníka).

V prejednávanej veci je zo zisteného skutkového stavu zrejmé, že tu boli dané okolnosti spôsobilé vyvolať u konkurzného správcu i konkurzného súdu pochybnosti o zaradení žalobcom označených pozemkov do súpisu podstaty. Týmito okolnosťami bola jednak skutočnosť, že na predmetných pozemkoch sa už niekoľko desaťročí nachádza stavba štvorprúdovej komunikácie s dvomi električkovými pásmi, pásmom zelene a prilahlými chodníkmi, a jednak to, že pozemky neboli vedené v evidencii u úpadcu (na okolnosť ich evidencie a zaradenia do pravidelnej inventarizácie u úpadcu nebolo vykonané dokazovanie), keď podľa tvrdenia žalovanej pri zaradení pozemkov do súpisu vychádzal správca konkurznej podstaty z údajov v pozemkovej knihe o správcovi tohto majetku, patriaceho v tom čase do vlastníctva štátu. Pochybnosti vyvolávala ďalej už aj samotná skutočnosť, že údaje z pozemkovej knihy boli údajmi vychádzajúcimi z archívneho materiálu (účinnosťou zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností, t. j. dňom 1. apríla 1964, sa vykonávanie zápisov v pozemkových knihách zastavilo) a bez ich aktualizácie boli nepoužiteľné.

Sporné pozemky mali byť preto zapísané do súpisu podstaty s poznámkou, že sú tu dôvody spochybňujúce ich zaradenie do súpisu. Následne, poznajúc všeobecne záväzné právne predpisy a miestne pomery, mal správca, prípadne konkurzný súd, zistiť vlastníka stavby komunikácie a jeho stanovisko o oprávnenosti stavby ako aj opravnom stave pozemkov, na ktorých bola zriadená. Konkurzný správca však takto nepostupoval a konkurzný súd (v rozpore so svojou základnou povinnosťou vyplývajúcou z §§ 1 a 2 O. s. p. zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konkurzného konania, ako aj ochranu právom chránených záujmov fyzických a právnických

osôb), dal navyše opatrením súhlas k odpredaju pozemkov žalovanej napriek tomu, že vedel o ich zastavanosti komunikáciou, o riziku neaktuálnosti údajov vychádzajúcich z archívneho materiálu a o komplikáciách spojených so vznikom rozdielneho vlastníctva k stavbe a k pozemkom, na ktorých sa nachádza. Kúpnu zmluvu, ktorou správca konkurznej podstaty predal žalovanej pozemky, ktoré podľa výsledkov vykonaného dokazovania mal nadobudnúť zo zákona (zák. č. 138/1991 Zb.) do vlastníctva žalobca, teda osoba odlišná od úpadcu, treba za tejto situácie považovať za absolútne neplatnú pre rozpor so zákonom.

Dovolací súd považuje za nesprávny aj právny záver súdov v základnom konaní, podľa ktorého mala predmetné pozemky nadobudnúť žalovaná v dobrej viere. Zastáva názor, že so zreteľom na už uvedené okolnosti žalovaná nemohla byť dobromyseľná. Dobromyseľnosť, resp. dobrá viera znamená, že niekto s ohľadom na určitý právny vzťah, pri zachovaní obvyklej miery opatrnosti (ostrážitosti či starostlivosti), je vnútorne presvedčený o správnosti (poctivosti) svojho konania. Žalovaná, majúca informáciu o zastavanosti kupovaných pozemkov komunikáciou, musela pri zachovaní náležitej opatrnosti vedieť, že tu môže byť tretia osoba majúca vlastnícke, prípadne iné právo k pozemkom zastavaným touto stavbou, a teda že táto osoba môže byť kúpnu zmluvou ukrátená na svojich právach. Nemohla byť preto presvedčená o poctivosti, a teda správnosti svojho konania. Túto morálno-právnu požiadavku na vlastné i očakávané cudzie správanie nemôže ospravedlniť ani opatrenie konkurzného súdu, nerešpektujúce ochranu práv tretej osoby. Absencia dobromyseľnosti pri právnom úkone smerujúcom k nadobudnutiu práv, ktorým boli porušené práva tretej osoby, má za následok neplatnosť tohto právneho úkonu pre jeho rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Obč. zákonníka).

Dobromyseľnosť je mravnou kategóriou a v súvislosti s posudzovaním konkrétnej veci zároveň základným právnym princípom súkromného práva (príkazom k jeho optimalizácii, jeho maximou, právnym pravidlom v najvyššobecnejšej podobe). Tento právny princíp rešpektovala súdna prax na území Slovenska už dávno v minulosti, čo možno doložiť rozhodnutím právnej jednotnosti bývalej uhorskej kráľovskej Kurie R.P.J. zo 27/XI. 1913 č. 3 (Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký, Zásadné rozhodnutia býv. uh. kr. Kurie do 28/X. 1918 a Najvyššieho súdu Československej republiky do roku 1926 vo veciach občianskoprávných z oboru práva súkromného platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi, vydané nákladom Právnickej jednoty na Slovensku v Bratislave, ročník

1927, rozhodnutie č. 36, str. 59 až 65), v ktorom je uvedené: „Podľa všeobecných právnych pravidiel pri právnych úkonoch smerujúcich k nabytiu práv je treba bezelstnosti nabyvateľa, v nedostatku ktorej nadobudnutie pokladá sa za obmyselné, a nakoľko je obmyselné, uzavretý právny úkon voči tretej osobe, práva ktorej boli ním porušené, je bezúčinný a jako taký môže byť napadnutý.“

Preto podľa názoru dovolacieho súdu absencia dobromyseľnosti pri právnom úkone smerujúcom k nadobudnutiu práv, ktorým boli porušené práva tretej osoby, má za následok neplatnosť tohto právneho úkonu pre jeho rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Obč. zákonníka).

So zreteľom na uvedené dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.»

Ústavný súd vychádzajúc z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že nezistil, že by účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho namietaným uznesením neboli zlučiteľné so zásadou spravodlivého procesu a základným právom na súdnu ochranu.

Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom jeho výklad právnych predpisov a závery z nich odvodené nie sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

Ústavný súd však nad rámec uvádza, že námietka sťažovateľky týkajúca sa nemožnosti preskúmania opatrenia krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004, resp. jeho záväznosti v zmysle ustanovenia § 159 ods. 2 a 3 OSP pre najvyšší súd pri jeho rozhodovaní nie je opodstatnená. Dostupná odborná literatúra sťažovateľkou nastolenú otázku pozná a rieši. Ústavný súd konkrétne odkazuje na komentár k Občianskemu súdnemu poriadku, Števček/Ficová a kol. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 424, 425, podľa

ktorého „skutočnosť“, že výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre všetky orgány sa však nemôže vykladať tak, že by sa iný subjekt než účastník právoplatne rozhodnutého konania nemohol domáhať svojho nároku, ktorý sa nejakým spôsobom dotýka už právoplatne rozhodnutej veci. Pre súdy a iné štátne orgány je výrok rozhodnutia súdu záväzný len pokiaľ ide o otázku, ako bolo rozhodnuté medzi účastníkmi konania. Ak prejednávacia vec skutkovo a právne súvisí s vecou, ktorá už bola právoplatne rozhodnutá medzi účastníkmi konania, nemôže si súd predbežne posúdiť takto rozhodnutú vec inak, pretože výrok tohto právoplatného rozsudku je preň záväzný. Ak však súd koná s niekým kto nebol účastníkom konania právoplatne skončeného a rozhodnutého (a nejde pritom o subjekt, na ktorý je zákonom rozšírená subjektívna hranica záväznosti súdneho rozhodnutia), môže si túto otázku posúdiť aj inak, teda výrok právoplatného rozsudku v tomto prípade záväzný nebude.“. Uvedené možno aplikovať aj na daný prípad a vyplýva z toho, že opatrením krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004 nebol najvyšší súd viazaný, a preto mohol otázku dotýkajúcu sa právoplatne rozhodnutej veci posúdiť podľa svojho názoru.

Ústavný súd zároveň dodáva, že ani námietka sťažovateľky týkajúca sa prieskumu opatrenia krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004 najvyšším súdom po lehote na podanie mimoriadneho dovolania nie je dôvodná. Ako vyplýva z priloženého uznesenia najvyššieho súdu, mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora boli napadnuté rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa v konaní o určenie vlastníckeho práva, a nie opatrenie krajského súdu sp. zn. 2 K 620/95 z 9. júla 2004 prijaté v konkurznom konaní.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (napr. IV. ÚS 340/04).

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nezistil žiadnu možnosť porušenia označených práv, reálnosť ktorých by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok a rozhodovanie o jej ďalších požiadavkách (zrušiť napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, vrátiť mu vec na ďalšie konania a priznať sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom) je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo, ústavný súd sa týmito požiadavkami už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2012